

ASPECTE PRIVIND FINANȚAREA ÎN SECTORUL AGRAR

Lilia DUMBRĂVEANU

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

La décision d'investir découle de la nécessité ou de l'intérêt de faire un investissement. La question abordée dans cette étude est représentée par l'identification des problèmes prioritaires de l'agriculture et par les mécanismes de financement de celle-ci.

Les problèmes spécifiques de l'agriculture ont constitué et constituent encore des sujets difficiles pour la plupart des pays. Actuellement, la grande majorité des agriculteurs pratiquent l'agriculture de subsistance. Un soutien financier est bienvenu dans toutes les conditions.

Într-o economie mondială puternic competitivă, o structură adecvată de active și pasive a companiei poate reprezenta cheia supraviețuirii și chiar a succesului. Astfel, investițiile, ca promotor al inovației și progresului, devin o componentă din ce în ce mai importantă în funcționarea economiei de piață. O axiomă prezentă în teoriile economice clasice și demonstrată de practică este că dezvoltarea economică depinde esențial de consecvența și amploarea investițiilor.

Decizia de a investi se naște din necesitatea sau interesul de a realiza o investiție. Orice decizie de a investi trebuie subordonată obiectivului major al finanțelor private: maximizarea valorii firmei și a averii acționarilor. Modul în care o organizație crește și se dezvoltă, capacitatea de a supraviețui și chiar de a fi competitivă depinde de capacitatea de a genera constant fluxuri de idei pentru noi produse, produse mai bune sau la costuri mai mici, adică de a lua cele mai bune decizii de investiții. O astfel de decizie este bazată pe mai multe considerente: „sistemul valoric” (valoarea în timp a banilor), contextul economic al proiectului, perspectiva investitorilor, modalitățile de finanțare, riscuri, caracterul de previziune al fluxurilor de intrare și ieșire, contabilizarea performanței, precum și pe diverse comparații cu oportunități investiționale alternative în funcție de resursele disponibile, comparații numite generic *costul de oportunitate al investiției*.

Agricultura joacă un rol strategic în toate țările lumii, întrucât este principalul sector responsabil de securitatea alimentară a populației, având totodată o contribuție specială la procesul general de dezvoltare economică durabilă și de protecție a mediului, aportul său la accelerarea formării pieței concurențiale și la structura economiilor naționale fiind diferit de la o țară la alta.

Problema tratată în acest studiu rezidă în identificarea problemelor prioritare ale agriculturii și a mecanismelor de finanțare a acesteia.

Problemele specifice sectorului agricol au constituit și constituie în continuare subiecte dificile pentru majoritatea țărilor Europei Centrale și de Est. Problematika ruralului și a agriculturii constituie unul dintre subiectele aflate în centrul dezbaterilor la nivel european, accentul punându-se pe *dezvoltarea durabilă, îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației, siguranța alimentară, protejarea și conservarea mediului*.

Scopul propus poate fi concretizat prin obiectivele cercetării:

- evaluarea stării actuale a sectorului agrar și a oportunităților de finanțare a acestuia;
- abordarea, într-o viziune sistemică, a celor mai importante probleme implicate în funcționarea și dezvoltarea întreprinderilor agricole;
- studierea mecanismului de finanțare în agricultură.

Modul de abordare a problemei propuse spre studiere include baza metodologică ce constă în abordarea sistemică și în utilizarea metodelor tradiționale de investigare – logica formală și cea dialectică cu instrumentarul corespunzător: abstracția științifică, analogia, analiza și sinteza, inducția și deducția.

Argumentele de rigoare aduse în acest sens ar putea fi: activitatea agricolă nu poate fi comparată cu alte activități economice; greutățile întâmpinate în încercările de a echilibra producția agricolă cu cererea constantă de hrană ar putea conduce la mari fluctuații de prețuri dacă nu ar exista măsuri de reglare a pieței.

Vulnerabilitatea excesivă a sectorului agrar față de acțiunea nefastă a factorilor climaterici, dezvoltarea lentă și instabilă a sectorului privat din agricultură, simplificarea structurii de producție în sectorul agrar, precum și creșterea sporită a volumelor produselor agroalimentare de import sunt doar câteva dificultăți cu care, actualmente, se confruntă sectorul agrar și asupra diminuării cărora trebuie de insistat.

Una dintre principalele probleme ale sectorului agricol este productivitatea muncii extrem de joasă.

Într-adevăr, într-o țară agrară cum este Republica Moldova, cu o pondere a agriculturii de 15% în PIB, cu circa 40% din populația activă antrenată și cu peste 65% în volumul total al exporturilor, productivitatea muncii – esențială în ansamblul factorilor de producție – rămâne a fi una extrem de scăzută. Aceasta este cauzată de creșterea constrângerilor dificile în multe aspecte, inclusiv tehnologice, financiare, logistice și de marketing.

Cu toate acestea, investițiile capitale și modernizarea tehnologică a sectorului agricol, deși necesare, nu sunt suficiente pentru a obține sporurile de productivitate a muncii. Aceasta mai este influențată direct de factori naturali, sociali, psihologici, precum și de factori ce decurg din gradul de integrare a agriculturii țării noastre în plan internațional, adică de competitivitatea produselor agricole pe piața mondială.

Iată de ce crearea condițiilor favorabile pentru activitatea producătorilor agricoli, structurarea sistemului de servicii, precum și acordarea asistenței informaționale, consultative și de perfecționare a cunoștințelor angajaților din agricultură reprezintă un catalizator și un instrument eficient de majorare a productivității muncii.

Prin urmare, sporirea productivității muncii ar trebui să fie o prioritate a politicii statului, iar activitățile în acest sens să fie axate pe: crearea unei rețele de întreprinderi mici și mijlocii de prelucrare și procesare a materiei prime agricole în spațiul rural, precum și pe reutilizarea acestora; montarea și reutilizarea liniilor tehnologice, de procesare a fructelor și legumelor; crearea (reabilitarea) centrelor de achiziție a produselor agricole; dezvoltarea infrastructurii de deservire a gospodăriilor agricole prin stimularea înființării în fiecare raion a cooperativelor de consum de diferite tipuri (achiziție, prelucrare, aprovizionare, comercializare și de creditare); crearea la sate a unor centre informaționale de consultanță, prin care ar fi promovate tehnologiile avansate; reciclarea specialiștilor și formarea echipelor de marketing pentru studierea profundă a piețelor de desfacere; înzestrarea întreprinderilor cu tehnică informațională performantă etc.

Concentrarea mijloacelor financiare ale statului, precum și stimularea investițiilor străine în revitalizarea, modernizarea și sporirea productivității sectorului agrar trebuie să reprezinte o prioritate a politicii statului în acest sens. Iată de ce investițiile trebuie direcționate către sectoare de producere ce asigură valoare adăugată înaltă și sunt solicitate pe piețele interne și externe.

O atenție mai sporită trebuie acordată aspectelor ce permit diminuarea vulnerabilității sectorului agrar la factorii de risc, cum ar fi: restabilirea și extinderea sistemelor de irigare; asigurarea unui acces mai larg și mai ieftin la sursele de creditare; îmbunătățirea și consolidarea sistemului de asigurări în agricultură; perfecționarea instrumentelor de management al riscurilor climaterice.

În lista priorităților investiționale pentru sectorul agrar pot fi menționate câteva obiective, și anume: asigurarea de suport financiar în procesul de implementare a sistemelor moderne de management al calității, precum și dezvoltarea infrastructurii de piață: a piețelor agroalimentare naționale și regionale, a întreprinderilor de prelucrare, ambalare, depozitare și realizare a producției agroalimentare interne și externe.

După cum se știe, agricultura reprezintă cel mai vulnerabil și mai riscant sector al economiei naționale, în pofida ponderii și dominației sale. Acest fapt este determinat de goluri și abateri majore, pe a căror diminuare se pune permanent accentul.

Deci, cele mai mari probleme în dezvoltarea sectorului agrar ar fi: vulnerabilitatea excesivă a sectorului agrar față de acțiunea nefastă a factorilor climaterici; fragmentarea excesivă a terenurilor agricole; decapitalizarea sectorului agrar; dotarea insuficientă cu utilaje și tehnică agricolă; dominarea unui proces avansat de eroziune a solului; cota înaltă a produselor agroalimentare de import; creditare insuficientă. (În prezent, majoritatea fermierilor practică agricultura de subzistență.)

Diminuarea vulnerabilității excesive a sectorului agrar față de acțiunea nefastă a factorilor climaterici constituie subiectul primordial al principalelor documente de politici elaborate întru dezvoltarea sectorului agrar, ca: Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial (2008-2015), Concepția sistemului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anii 2008-2015, Regulamentul privind modul de gestionare a mijloacelor fondului pentru subvenționarea producătorilor agricoli.

Deci, după cum am menționat anterior, agricultura reprezintă unul dintre cele mai reprezentative sectoare ale economiei naționale, care necesită o atenție și susținere continuă.

În acest context, o susținere financiară este binevenită în orice condiții. Prin urmare, la acest compartiment am putea menționa că o importanță majoră și un aport deosebit în catalizarea dezvoltării agriculturii au mai mult proiectele investiționale în această direcție.

Finanțarea proiectelor de investiții reprezintă o tehnică de sine stătătoare de finanțare a proiectelor intensive în capital, concept adeseori confundat cu finanțarea oricărui proiect de investiții. În esență, finanțarea proiectelor de investiții poate fi definită ca finanțarea unui proiect de investiții de capital, separabil din punct de vedere economic și legal, în care fluxurile de numerar rezultate din proiect reprezintă sursa de fonduri pentru plata serviciului datoriei și a celor care au investit capital în acțiunile proiectului; datoriile proiectului nu apar în bilanțul firmei sponsor și, astfel, nu-i afectează capacitatea de îndatorare, iar creditorii au posibilități limitate (sau nule) de regres împotriva acționarilor în caz de imposibilitate de plată.

Finanțarea proiectelor de investiții poate fi definită și ca mecanismul complex de obținere de fonduri pentru finanțarea unui proiect de investiții de capital, separat din punct de vedere economic, unde furnizorii de fonduri analizează în principal fluxurile de numerar generate de proiect ca sursă pentru recuperarea creditelor acordate și plata dobânzilor sau pentru remunerarea capitalului cu care au participat la capitalul social al companiei de proiect.

Schema generală de funcționare a finanțării proiectelor de investiții are în centru o companie distinctă formată dintr-un consorțiu de acționari ce pot fi investitori sau alte părți interesate în proiect (operatori, cumpărători). Aceasta intră în relații contractuale cu toate părțile implicate în proiect, de regulă, contracte ferme și pe termen lung, în care se stipulează rolul și responsabilitățile părților. Între aceștia se evidențiază compania (sau companiile) care are (au) interesul direct în realizarea proiectului de investiții și care poartă denumirea de *sponsor*. Acesta, în funcție de interesele sale și în urma unei analize economico-financiare, poate considera că este avantajos să formeze o nouă entitate juridică care să construiască, să dețină și să exploateze proiectul.

Drept exemplu putem aduce contribuția unor instituții financiare, cum ar fi ProCredit Bank, care acordă o atenție deosebită businessului mic și mijlociu din sectorul agricol, venind în sprijinul antreprenorilor cu oferte interesante și avantajoase, pe măsura necesităților și specificului afacerilor agricole. Încă de la începutul activității sale în Republica Moldova, ramura agricolă a fost vectorul principal pe care l-a urmat, oferind suport financiar accesibil și avantajos, însoțit de consiliere profesionistă, dedicată fiecărui fermier, antreprenor sau producător agricol, în mod individual.

Fiind un partener de nădejde și un susținător stabil în dezvoltarea ramurii agricole, ProCredit Bank a împărțit experiența sa de creditare și susținere financiară a antreprenorilor agricoli și a IMM-urilor în cadrul conferinței „Finanțarea investițiilor în sectorul agroalimentar și a comerțului cu amănuntul în Republica Moldova”, organizată la Chișinău de instituția financiară pentru dezvoltare din Germania DEG – Deutsche Investitions – und Entwicklungsgesellschaft mbH.

În viziunea Comitetului de Conducere al ProCredit Bank, „sectorul agrar este unul vital pentru economia țării, deoarece 15% din produsul intern brut vine din agricultură, iar împreună cu sectorul industrial ponderea este în jur de 30% din produsul intern brut și de aproximativ 50% din exportul total.

În același timp, agricultura rămâne a fi cel mai important sector din economia națională, fiind folosite în jur de 40% din forța de muncă. Din aceste considerente, bunăstarea țării în general depinde de oferirea unui suport financiar adecvat și avantajos pentru antreprenori” [5].

De asemenea, un exemplu poate fi și VictoriaBank, care, fiind aleasă și ca Instituție Financiară abilitată pentru eliberarea creditelor din cadrul Programului „Compact”, a lansat două proiecte de creditare menite să faciliteze activitatea întreprinderilor din sectorul agricol și să stimuleze investițiile private în infrastructura post-recoltare din Republica Moldova. Clienții aceștia – întreprinderile mici și mijlocii din sectorul agricol – vor putea beneficia de credite în limitele echivalentului a 50.000 USD și 600.000.00 USD pentru efectuarea investițiilor în scopul îmbunătățirii infrastructurii post-recoltare, adică pentru construcția, cumpărarea echipamentelor pentru depozitare și păstrare. Din suma totală a creditului, maximum 10% vor putea fi utilizate pentru finanțarea capitalului circulant aferent investiției. Creditele vor fi acordate pentru o perioadă de minimum 3 ani și maximum 7 ani, cu perioada de grație de maxim 12 luni. Adicional altor avantaje ale Programului de credite pentru infrastructura post-recoltare, orice achiziție din contul acestor împrumuturi vor fi scutite la procurare de TVA și de taxe vamale.

Un alt proiect de creditare care poate fi accesat prin intermediul VictoriaBank este și „IFAD V”, care este destinat atât întreprinderilor mici și mijlocii, cât și tinerilor antreprenori cu vârsta între 18 și 30 de ani din sectorul agricol. „IFAD V” poate fi accesat atât pentru activități cu profil agricol de producere, recoltare, păstrare, cât și pentru agroturismul rural (procurarea animalelor, a echipamentului și utilajelor necesare pentru dezvoltarea fermei din cadrul complexului turistic). Prioritate în acordarea creditului vor avea întreprinderile

ce vor demonstra, la etapa de evaluare, un impact pozitiv privind crearea locurilor de muncă și generarea veniturilor.

Suma maximă a creditului este de 150.000 USD și poate fi accesat pentru o perioadă de 5 ani – cu 2 ani de grație pentru activități de producere, procesare, și de 8 ani – cu 4 ani de grație pentru înființarea plantațiilor multianuale. Un beneficiu important pentru cei care vor să acceseze un credit prin proiectul „IFAD V” este că la suma totală a creditului beneficiarilor li se acordă încă 40% sub formă de grant. Contribuția beneficiarului la costul total al investiției trebuie să fie de minim 20% mijloace bănești și/sau bunuri materiale, dintre care minim 10% să fie mijloace bănești. Creditele vor fi eliberate în lei moldovenești, dolari sau euro cu o rată a dobânzii flotantă.

Prin aceste două proiecte VictoriaBank vine să încurajeze producătorii agricoli și agenții economici din domeniul agroalimentar să dezvolte o afacere în domeniul agricol și să stimuleze creșterea activităților agricole strategice și de afaceri din mediul rural.

La fel, Republica Moldova va beneficia de un împrumut în valoare de 18 milioane \$ SUA, din partea Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (AID). Împrumutul face parte din cadrul Proiectului „Agricultură competitivă”.

Acest proiect va contribui la îmbunătățirea managementului securității alimentare și a potențialului de acces pe piață, precum și la creșterea productivității terenurilor prin gestionarea durabilă a acestora. De acest proiect pot beneficia atât fermierii individuali, cât și producătorii implicați în activități de sporire a competitivității și gestionării durabile a terenurilor.

Perioada de împrumut constituie 25 de ani, cu o perioadă de grație de 5 ani, taxa de angajament de 0,5 la sută, taxa de deservire – 0,75% și dobânda de 1,25%. Costul total al proiectului constituie 28,4 mln. dolari SUA, dintre care împrumutul AID în valoare de circa 18 mln. dolari, grantul acordat de Facilitatea Globală de Mediu – de 4,4 mln. dolari, grantul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională – de 4 mln. dolari și contribuția Guvernului în valoare de 2 mln. dolari. Proiectul va fi implementat timp de cinci ani [1,2].

Un alt proiect este cel de Revitalizare a Agriculturii FIDA PRA-R9, care include credite pentru întreprinderi mici și mijlocii cu profil agricol, de orice formă organizatorico-juridică bazată pe capital privat, amplasate în afara hotarelor celor 2 orașe mari din Republica Moldova: Chișinău și Bălți. Suma maximă: echivalent a 100,000 USD; valuta: MDL sau USD; rata dobânzii: se modifică semianual. Termen maxim: 2 ani pentru capital circulant (25% din total investiție); 7 ani; 15 ani pentru plantații multianuale. Se acordă perioada de grație de până la 3 ani pentru activități în viticultură și în pomicultură până la 5 ani. Contribuția proprie a beneficiarului: 20% din valoarea totală a proiectului. Proiectul finanțează toate activitățile de dezvoltare a agriculturii din zona rurală, după cum urmează: plantarea viilor și livezilor; prelucrarea și ambalarea producției agricole; producerea semințelor și a răsadului; creșterea legumelor în sere; depozitarea și păstrarea produselor agricole; colectarea și comercializarea produselor ușor alterabile; prestarea serviciilor mecanizate în agricultură; alte activități și servicii cu profil agricol.

Criteriile de eligibilitate a beneficiarilor în cadrul proiectului menționat sunt: trebuie să fie înregistrați în baza legislației în vigoare a Republicii Moldova și autorizați să desfășoare activități de antreprenoriat; țin evidența contabilă, perfectează și prezintă la timp rapoartele financiare standard.

„Investițiile în agricultură și în industria alimentară ar fi principalele modalități de a scoate Republica Moldova din criza economică”, – consideră Valeriu Cosarciuc.

Programul anticriză, elaborat de AMN, susține că anume țăranii sunt cei care trebuie subvenționați, astfel încât să crească numărul întreprinderilor mici și mijlocii. Conform programului, guvernul va susține întreprinzătorii cu inițiativă, achitând 60% din costuri, celelalte 40 la sută vor fi achitate de cealaltă parte, și asta timp de 3 ani. În opinia membrilor AMN, aceste măsuri vor permite producătorului autohton să recucerească piața internă și să sporească exporturile.

Investitorii și analiștii funciari recomandă achiziționarea terenurilor pentru cei care vor un profit în timp. Conform datelor statistice, actualmente, prețul de piață al pământului este relativ redus. Astfel, prețul mediu al unui hectar de pământ oscilează de la 10,3 la 12 mii de lei și este mai mic față de prețul mediu al unui hectar de pământ în Polonia, care după calitate este mai inferior, și constituie 2,9 mii Euro. În Polonia pământul corespunzător calității celui din Republica Moldova se comercializează la un preț de peste 7 mii Euro (prețurile terenurilor arabile pentru un hectar în unele țări europene: România – 700 -1500 Euro, Olanda – 14800 Euro, Franța – 8300 Euro, Belgia – 8500 Euro, Slovacia – 6000 Euro, Cehia – 5300 Euro, Rusia – 2000 Euro, Ucraina – 1600 Euro). Terenurile agricole în Republica Moldova ocupă aproximativ 75% din suprafața totală.

Cererea scăzută pentru terenuri în Republica Moldova este condiționată de profitul scăzut din activitățile agricole, precum și de condițiile creditare anevoioase pentru cei care vor să dezvolte o afacere în agricultură. În plus, mai este și costul ridicat de arendă și subevaluarea pământului în actele de vânzare-cumpărare pentru diminuarea taxelor notariale și a costurilor de înregistrare în Cartea funciară.

Potrivit legislației în vigoare, proprietarii terenurilor agricole private au dreptul de a vinde terenurile la preț liber. Conform declarațiilor persoanelor cu funcție de răspundere din oficiile cadastrale, subiecții contractului de vânzare-cumpărare în cele mai multe cazuri stabilesc prețuri mult mai mici decât valoarea reală a terenului, pentru a suporta cheltuieli minime la perfectarea contractului. În cazul vânzării-cumpărării terenurilor agricole din domeniul privat al unității administrativ-teritoriale, prețul acestuia nu poate fi mai mic decât prețul normativ al pământului.

Nivelul prețului terenurilor agricole pe zone nu totdeauna depinde doar de fertilitatea solului, ci și de nivelul de dezvoltare a economiei Republicii Moldova. Creșterea prețului la pământ va putea să aibă loc numai în condițiile creșterii cererii la produsele autohtone pe piața internă și externă. Investitorii străini sunt nedumeriți de restricțiile stabilite de legislația autohtonă privind achiziționarea terenurilor agricole. Specialiștii în domeniu susțin că din acest motiv s-au redus investițiile străine în agricultură. Iar cei de aici, care vor să investească în terenuri, sunt lipsiți de puterea financiară, care le-ar permite dezvoltarea unei afaceri de succes în câțiva ani.

Potrivit unui studiu realizat de Knight Frank, Europa de Est este una dintre zonele cele mai interesante pentru investitorii străini. Republica Moldova și țările vecine reprezintă astăzi cele mai mari oportunități de investiții, deoarece au suprafețe comasate întinse, printre cele mai bune soluri și, totodată, subevaluate.

Deocamdată, investitorii străini nu se îmbulzesc să își plaseze capitalul în terenurile agricole din Republica Moldova, deoarece riscurile sunt prea mari, deși există avantajul comercializării producției agricole în țările din comunitatea europeană și în cele din CSI.

Ulterior celor relatate, putem menționa că obiectivele primordiale pentru economia moldovenească sunt: edificarea unui cadru antreprenorial, investițional și financiar modern, conform principiilor economiei de piață; identificarea unor metode eficiente de intensificare a comerțului cu produse agricole prin prisma dezvoltării cooperativelor de marketing; implementarea în producere a sistemelor de management al calității, a sistemului de securitate și igienă alimentară.

Rezultate pozitive se atestă în procesul de dezvoltare a cooperativelor de marketing. Scopul major al acestora rezidă în soluționarea problemei privind atragerea investițiilor în activitățile de marketing, penetrarea piețelor de desfacere stabile, promovarea unor mărci comerciale, oferirea unor cantități mai mari de produse – prin standardizarea calității acestora; prin urmare – în comercializarea cu succes a producției agricole.

Actualmente, în raioanele republicii deja funcționează opt astfel de structuri (Prim-Fruct, Orhei-Fruct, Agroacces-Com, AgronavPlantService, Vegetal Export, Terra Fruct, Agro-Vegetal, Legumicola-Com).

Prioritățile de perspectivă constau în: impulsivarea comerțului cu statele-membre ale Uniunii Europene, valorificând noi piețe de desfacere pentru producția agroalimentară; elaborarea și definitivarea reglementărilor tehnice; facilitarea implementării sistemului de asigurare a calității privind sănătatea animală și inofensivitatea alimentară; consolidarea capacităților laboratoarelor sanitar-veterinare și fitosanitare – acțiuni care, cu siguranță, vor spori competitivitatea produselor și serviciilor agroalimentare moldovenești pe piețele Comunității Europene.

Inovația cercetării respective s-ar rezuma astfel: argumentarea rolului agriculturii în soluționarea problemelor socioeconomice; studierea și definirea mecanismului de finanțare a sectorului agrar; previziunea rezultatelor economico-financiare ale întreprinderilor agricole în baza normelor de producție.

În final am putea aduce drept exemplu contribuția UE la finanțarea unor măsuri, care oscilează în funcție de tipul de măsură și de regiunea vizată, obiectivul prim constituind regiunile cele mai puțin dezvoltate.

Aceste măsuri sunt grupate pe șapte mari categorii: investiții în ferme; în resursele umane; în zonele rurale mai puțin favorizate; măsuri de agro-mediul (conservarea mediului natural prin respectarea bunelor practici agricole și a standardelor legale); procesarea și marketingul produselor agricole (investițiile în domeniul îmbunătățirii producției și marketingului produselor agricole); în păduri (investiții care au drept scop utilizarea lemnului ca materie primă brută (în procese industriale)); măsuri de promovare a adaptării și dezvoltării zonelor rurale.

Criteriile de acordare a acestor plăți/investiții sunt adaptate astfel încât să reflecte cât mai bine măsura în care fermierul contribuie la un management corespunzător al patrimoniului natural; plățile nu sunt calculate

pe hectar sau pe cap de animal, fiind decuplate de producție și condiționate de modul în care fermierul utilizează bunele practici agricole.

Suportul ce poate fi oferit prin aceste măsuri este destinat: *impăduririi* suprafețelor agricole; *reparcelării* agricole; *serviciilor* pentru fermieri; *calității* marketingului produselor agricole; *serviciilor* de bază pentru economia și populația rurală; *renovării și dezvoltării* satelor; *protecției și conservării* patrimoniului rural; *diversificării activităților agricole* și a celor legate de agricultură, care conduc la obținerea de venituri alternative; *dezvoltării și îmbunătățirii* infrastructurii rurale; *incurajării* turismului și a artizanatului; *protejării* mediului în conexiune cu agricultura, pădurile și conservarea peisajului, precum și creșterii bunăstării populației; *refacerii* potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și introducerii unor măsuri de prevenire a acestora [3].

Dacă am vorbi despre măsuri la nivel național, atunci, conform Regulamentului privind modul de utilizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2012, una importantă ar putea fi: stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol, echipamentului ce formează sisteme de irigare, sisteme antiîngheț și instalații antigrindină [4].

Astfel, sectorul agricol al economiei continuă să fie o sursă semnificativă și potențială de angajare în câmpul muncii pentru cetățenii Moldovei și reprezintă o importantă parte atât a economiei naționale, cât și a exporturilor naționale. Un sector agrar sănătos este necesar pentru stabilirea și menținerea unei economii stabile și sănătoase.

La fel, crearea unui sistem de evaluare a riscului agricol ar oferi instituțiilor financiare din Moldova instrumente simple și funcționale, făcându-le capabile să examineze rapid și sigur și să ofere finanțare producătorilor agricoli mici, mijlocii și mari, în mod consistent, în multe regiuni ale țării.

Într-o economie aflată în curs de dezvoltare, un proces formal de planificare ar face bine tuturor părților implicate în acest proces. Fermierul va avea, astfel, o înțelegere mai deplină a provocărilor și oportunităților care îi apar în față în timpul activităților propuse, iar agentul de împrumut agricol va căpăta o înțelegere deplină a riscurilor și recompenselor disponibile pentru instituția sa finanțatoare, acordând ajutor fermierului în baza solicitării de finanțare.

Componenta de risc încearcă să recunoască nu doar experiența de afaceri a solicitantului, indicator principal al „capacității” lui viitoare de a restitui împrumutul/împrumuturile agricole propuse, dar și „dorința” acestuia de a plăti această datorie.

Experiența a demonstrat, cel puțin în economiile dezvoltate, că fermierii care nu doresc să investească timp și eforturi pentru a elabora un bun plan agricol vor fi, foarte probabil, la fel de puțin doritori de a rambursa împrumutul agricol la timp, dacă dificultățile financiare nu vor întârzia să apară. Astfel, componenta de personalitate încearcă să evalueze, într-o manieră subiectivă, „dorința” fermierului de a-și plăti datoriile, dacă va întâmpina dificultăți. Deci: „Unde este voință, este și putință!”

Referințe:

1. <http://eco.md/>
2. <http://moldova-suverana.md>
3. Institutul European din Romania – Studii de impact (PAIS II) Studiul nr.11. Ierarhizarea priorităților de dezvoltare agricolă și rurală în România. Influențele noii reforme a Politicii Agricole Comunitare, Autori: Prof. univ. dr. Dan Gabriel Manoleli – coordonator, Daniela Giurcă, Luminița Chivu, Dr. Virginia Campeanu. - București, 2004.
4. <http://www.aipa.md>

Prezentat la 25.05.2012